

بسمه تعالی

سند دانشگاه اسلامی

شورای اسلامی شدن دانشگاهها و مراکز آموزشی
شورای عالی انقلاب فرهنگی

اصول عمومی و اختصاصی دانشگاه اسلامی

اصول حاکم بر دانشگاه اسلامی

دانشگاهها و مراکز آموزش عالی هر جامعه معرف و مبین بالاترین تفکر و علم آن جامعه محسوب می شوند و اصول جهان بینی و نظام اعتقادی و ارزشی جامعه را در خود متجلی می سازند و با تربیت متفکران و دانشمندان و مدیران آینده، در جهت بخشیدن به حرکت‌های گوناگون فکری، اعتقادی، فرهنگی و سیاسی جامعه مؤثر واقع می شوند. از اینجا می توان گفت که دانشگاه‌های مختلف جهان، علاوه بر اشتراکاتی که به اعتبار دانشگاه بودن، با یکدیگر دارند، به اعتبار تعلق به جوامعی یا بینشها و ارزشهای مختلف واجد خصوصیات هستند که آنها از یکدیگر متفاوت و متمایز می سازد.

جامعه ایرانی که در انقلاب اسلامی خود با رویکردی الهی و معنوی، جهان بینی و نظام ارزشی اسلامی را مبنای شئون گوناگون زندگی خود قرار داده، خواهان آن است که دانشگاهها یی متناسب با مبانی و ارزش های اسلامی داشته باشد تا هم بتواند در آن دانشگاهها از مبانی و معیارهای خود آگاهی و شناخت دقیقتر و ژرف تر حاصل کند و هم با تربیت متفکران و مدیران بر وفق آن مبانی و معیارها، به ترویج و تعمیم آنها در کل جامعه مبادرت نماید.

اصول عمومی دانشگاهها

- ۱- اهتمام به علم و دانش و اعتقاد به تأثیر بنیادی و قطعی آن در اداره صحیح جامعه و تأمین رفاه و سعادت مردم و رشد و توسعه متوازن.
- ۲- اهمیت داشتن فکر و اندیشه و وجود آزادی برای تحقیق و نقد و بررسی آراء و نظریات گوناگون.
- ۳- داشتن پیوند با واقعیت‌های جامعه و توجه به جنبه های علمی و کاربردی اندیشه های نظری.
- ۴- داشتن آگاهی از مسائل و مباحث فکری و اجتماعی در عرصه سیاسی جامعه و مشارکت در صحنه زندگی اجتماعی و ایفای نقش در آن.
- ۵- شناخت سنتها و مفاهیم اخلاقی، ارزشی و فرهنگی جامعه.

اصول اختصاصی دانشگاه اسلامی

علاوه بر اهتمام به اصول عمومی دانشگاهها، دانشگاه اسلامی به اعتبار اسلامی بودن خود ویژگیهایی دارد که ذیلاً و به ترتیب اهمیت و اولویت به آنها اشاره می شود:

- ۱- دانشگاه اسلامی دانشگاهی است که در آن: بینش توحیدی بر تمامی شئون دانشگاه و تفکر و اندیشه دانشگاهیان حاکمیت دارد و علم آموزی به منزله یک عبادت در جهت ایجاد و تقویت این نگرش ایفای نقش می کند.

۲- دانشگاه اسلامی دانشگاهی است که در آن محیطی سرشار از معنویت و مکارم اخلاق به منظور رشد و تعالی فردی و تربیت صحیح تزکیه و تعلیم نفوس ایجاد می شود و حیات و شخصیت معنوی و اخلاقی افراد اعتلا می یابد.

دانشگاه اسلامی دانشگاهی است که در آن: افراد در پرتو معارف اسلامی با احساس تعهد و مسئولیت نسبت به رشد و تعالی جامعه و تحقق اهداف و ارزش های اسلامی در فعالیتهای اجتماعی مشارکت می جویند.

سیاست‌های راهبردی و اجرایی

سیاست‌های راهبردی اسلامی شدن دانشگاه

۱. استاد

۱. فراهم آوردن زمینه‌های مساعد قانونی و اجرایی برای جذب و گزینش استادان شایسته از نظر علم، ایمان، تقوا، تعهد و آگاهی و پایبندی به مبانی و آرمانهای نظام جمهوری اسلامی ایران.
۲. جذب و گزینش استادان و مدرسان دروس معارف اسلامی به منظور گزینش استادان و مدرسانی با تواناییها و شایستگی‌های بالای علمی، معنوی و اخلاقی.
۳. فراهم کردن زمینه‌های مناسب مادی و معنوی برای شناسایی و تبیین و تکریم مقام استادان در دانشگاه و جامعه از دیدگاه اسلام به منظور تشویق و ترغیب آنان و افزایش نشاط و تحرک علمی و اجتماعی.
۴. برنامه‌ریزی به منظور توأم ساختن فعالیتهای آموزشی و پژوهشی اعضای هیئت علمی با نقش تربیتی و اخلاقی آنان در مراکز آموزشی و سطح جامعه.
۵. ارتقای سطح دانش و معرفت دینی، سیاسی و اجتماعی استادان متناسب با رشته تخصصی، علایق و تجارب آنان.
۶. قانونمند کردن فعالیتهای سیاسی و فرهنگی استادان به منظور فراهم آوردن محیطی سالم، آزاد و مطمئن برای بحث و گفتگو، تحرک و فعالیت و ارتقای اندیشه دینی.
۷. نظارت و ارزیابی مستمر علمی اعضای هیئت علمی.

۲. دانشجو

۱. ارتقاء سطح بینش اسلامی و اعتقادی دانش‌آموزان برای ورود به آموزش عالی با توجه به پیوستگی و تلازم میان نظام آموزش عالی با نظام آموزش و پرورش.
۲. گسترش و تقویت ایمان و اعتقاد اسلامی، تهذیب و تزکیه نفس و اعتلای عقلانی و علمی دانشجویان.
۳. تقویت روحیه آرمانگرایی، کمال‌جویی، نقّادی، آزادگی، ایثارگری، مشارکت جویی، حقیقت‌جویی و تشویق و تقویت احساس مسئولیت اجتماعی دانشجویان.
۴. ارتقاء سطح دانش و بینش سیاسی و اجتماعی دانشجویان و تجهیز آنان با تواناییها و قابلیت‌های مورد نیاز برای تحلیل مسائل جامعه و جهان در جهت تحقق آرمانهای اسلامی.
۵. تشویق و زمینه‌سازی به منظور مادام‌العمر تلقی کردن تحصیل علم به عنوان یک ارزش و فریضه اسلامی.

۶. قانونمند کردن فعالیتهای فرهنگی و سیاسی دانشجویان به منظور فراهم آوردن محیطی سالم و آزاد و مطمئن برای بحث و گفتگو و تحرک و فعالیت و ارتقای اندیشه‌های دینی.
۷. حل مشکلات اجتماعی و معشیتی دانشجویان به منظور فراهم آوردن بستر لازم برای فعالیتهای علمی، فرهنگی و دینی.
۸. نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر علمی و اخلاقی دانشجویان و توصیه و تأکید بر خودارزیابی آنها.

۳. نظام برنامه ریزی فرهنگی

۱. احیاء حفظ و ترویج فرهنگ اصیل اسلام در محیطهای علمی با استفاده از روشهای کارآمد و هماهنگ با محیطهای علمی.
۲. توجه به مبانی اسلامی در تدوین نظام برنامه‌ریزی فرهنگی به منظور تحقق آرمانها و ارزشهای انقلاب اسلامی.
۳. توجه و تأکید بر توأم بودن نظام برنامه‌ریزی فرهنگی با نظام برنامه‌ریزی درسی، آموزشی، پژوهشی، مدیریتی، اداری و مالی.
۴. توجه به ملازمات و پیوستگی نظام آموزش و پرورش با نظام آموزش عالی در برنامه‌ریزیهای فرهنگی.
۵. زمینه‌سازی به منظور ایجاد توانایی بحث و گفتگو و نقد و ارزیابی سایر فرهنگها و تمدنها.
۶. توجه به مقتضیات زمان و نیازها، علایق و رشته‌های تحصیلی دانشجویان. در برنامه‌ریزیهای فرهنگی و ارایه چهره‌ای متین و جذاب از آرمانها و ارزشهای اسلامی.
۷. رعایت ویژگیهای معماری اسلامی و ملی در طراحی فضاهای کالبدی دانشگاه.
۸. توجه و اهتمام ویژه به احداث مساجد و نمازخانه در مراکز آموزشی و اختصاص امکانات و تسهیلات در خور شأن به آن.
۹. توجه به حفظ عفاف در مراکز آموزشی بویژه تنظیم روابط بین دانشجویان دختر و پسر و تلاش در جهت فراهم کردن زمینه‌های مناسب برای این منظور و کاهش اختلاط آنها.
۱۰. هماهنگی در سیاستگذاری فرهنگی مراکز علمی با رعایت مقتضیات اجرایی.
۱۱. نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر برنامه‌ریزی فرهنگی.

۴. متون و برنامه ریزی درسی

۱. طراحی نظام آموزشی، تدوین متون و برنامه‌های درسی در تمامی شاخه های علوم بر اساس جهان‌بینی الهی و پژوهش در پدیده‌های هستی به منظور شناخت و شناساندن آیات الهی در جهان.
۲. توجه به هماهنگی و همسویی علم و دین در طراحی و تدوین برنامه‌ها و متون درسی.
۳. بازنگری نظام برنامه‌ریزی درسی و اصلاح و تدوین متون درسی با استفاده از روشهای نوین و کارآمد علمی و مفاهیم و ارزشهای اسلامی.
۴. طراحی و تدوین متون و برنامه‌های درسی بر اساس مبانی اسلامی بویژه در رشته‌های علوم انسانی.
۵. هدایت نظام برنامه‌ریزی درسی به سمت تقویت فضایل اخلاقی و اجتماعی، پرورش قدرت ابداع و ابتکار و اعتماد به نفس و ایجاد باور به مبانی دینی و التزام به مسئولیتهای اجتماعی.
۶. توجه و تأکید بر هماهنگی و تناسب متون اخلاق و معارف اسلامی با نیازهای جدید و رشته‌های تحصیلی.
۷. بازشناسی و معرفی موارد و مفاخر علمی، فرهنگی، تاریخی و معاصر و بهره‌گیری از آنها در تدوین برنامه‌ها و متون درسی برای تقویت روحیه خودباوری و استقلال خواهی.
۸. تدوین نظام جامع نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر متون و برنامه‌های آموزشی و درسی.

۵. نظام برنامه ریزی آموزشی و پژوهشی

۱. اصلاح و تدوین نظام برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی با توجه به نیازهای جامعه و تحولات روزافزون علوم، با تأکید بر گسترش مرزهای دانش و بر اساس مبانی اسلامی.
۲. توجه ویژه به اهمیت رشته علوم انسانی در تربیت و انسان‌سازی و تأثیرات مثبت و منفی آنها در تحولات فرهنگی با عنایت به وجود قابلیت‌ها و ظرفیت‌های فراوان در کشور.
۳. ایجاد هماهنگی و تناسب بین نظام آموزشی و پژوهشی آموزش و پرورش و آموزش عالی با توجه به ملازمت و پیوستگی آنها.
۴. افزایش انعطاف‌پذیری به منظور پاسخگویی به نیازها و تحولات علمی و اجتماعی.
۵. بهره‌گیری از تجارب علمی در سطوح ملی و بین‌المللی بویژه تجارب حوزه‌های علوم دینی.
۶. توجه به هماهنگی و همسویی علم و دین در بینش اسلامی در طراحی و تدوین برنامه‌های آموزشی و پژوهشی.

۷. تقویت روحیه تحقیق و تتبع، تفکر منتقدانه، استفاده از فناوریهای نوین آموزشی و ارائه الگوهای جدید به منظور ایجاد تحول و اصلاح در روشهای تدریس و پژوهش.
۸. برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی بر اساس پژوهشهای علمی و ایجاد تعادل و تناسب میان آموزش و پژوهش در برنامه‌ها و متون.
۹. نظارت و ارزیابی هدفمند برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی.

۶. مدیریت

۱. توجه و تأکید بر تقویت ارزشهای اسلامی و انقلابی، تعهد اجتماعی، زمان‌شناسی، قانونمندی، تفاهم و احترام از خودمحموری در طراحی و هدایت نظام مدیریتی.
۲. اصلاح و طراحی نظام جامع و هماهنگ مدیریت بر اساس ایجاد تعادل در فعالیتهای آموزشی، پژوهشی و اجتماعی با توجه و تأکید بر حذف مراکز موازی تصمیم‌گیری، رایزنی و مشورت با مسئولان و دست‌اندرکاران و جلب مشارکت دانشگاهیان.
۳. اعتماد به مدیران و ایجاد زمینه‌های ضروری استقلال عمل در حوزه‌های مدیریتی برای افزایش توان رقابت سالم و رشد پیشرفت.
۴. تربیت و انتخاب مدیرانی متعهد و متخصص با تأکید بر شایسته‌سالاری.
۵. توجه به نقش الگویی استادان در رفتار سازی دانشجویان و الگوسازی بر اساس آن نقش از طریق شناسایی و معرفی و تشویق مدیران، استادان، دانشجویان و کارمندان شایسته بر اساس شاخصه‌های مدیریت در نظام اسلامی.
۶. تقویت زمینه‌های نظری و عملی برای اصلاح مداوم روشهای مدیریتی و افزایش کارآمدی آنها به منظور تحقق ارزشهای اسلامی و معیارهای انقلابی.
۷. نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر به منظور تقویت ابعاد علمی و اسلامی مدیریت مراکز آموزشی و علمی.

سیاستهای اجرایی اسلامی شدن

۱. استاد

راهبرد ۱ - فراهم آوردن زمینه‌های مساعد قانونی و اجرایی برای جذب و گزینش استادان شایسته از نظر علم، ایمان، تقوا، تعهد و آگاهی و پایبندی به مبانی و آرمانهای نظام جمهوری اسلامی ایران.

سیاستهای اجرایی:

۱-۱- ارزیابی ضوابط و عملکرد جذب و گزینش استاد.

۱-۲- تلاش برای جذب استادان برجسته از نظر علم، تقوا و تعهد اجتماعی.

راهبرد ۲- جذب و گزینش استادان و مدرسان دروس معارف اسلامی به منظور گزینش استادان و مدرسانی با تواناییها و شایستگی‌های بالای علمی، معنوی و اخلاقی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۲- شناسایی و حمایت از استادان و مدرسان برجسته دروس معارف اسلامی.

۲-۲- تلاش برای تقویت آگاهیهای استادان و مدرسان دروس معارف اسلامی در مورد فضای اجتماعی و فرهنگی - سیاسی، دانشگاهها و آشنایی آنان با اقتضائات دانشجویی و محیط های آموزشی دانشگاهی.

۲-۳- اعمال حساسیت و دقت در امر آموزش و گزینش استادان و مدرسان معارف اسلامی از نظر علم، اخلاق و رفتار اجتماعی.

۲-۴- ارزیابی ضوابط و مقررات جذب و گزینش استادان و مدرسان معارف اسلامی.

۲-۵- تقویت و در صورت لزوم تأسیس مراکزی برای تأمین و تربیت استادان معارف اسلامی و ایجاد تسهیلات لازم برای استخدام و جایابی آنان.

۲-۶- انجام پژوهشهای متناسب با شرایط زمانی و مکانی به منظور تقویت و روزآمد کردن دانسته ها و آگاهیهای مدرسان معارف اسلامی در مورد حوزه های کاری مربوط.

راهبرد ۳ - فراهم کردن زمینه های مناسب مادی و معنوی برای شناسایی و تبیین و تکریم مقام استادان در دانشگاه و جامعه از دیدگاه اسلام به منظور تشویق و ترغیب آنان و افزایش نشاط و تحرک علمی و اجتماعی.

سیاستهای اجرایی:

۳-۱- افزایش اعتبار و منزلت امر تدریس و تحقیق در دانشگاهها.

۳-۲- وضع مقررات و ایجاد تسهیلات رفاهی اداری و اجتماعی متناسب با منزلت استادان.

۳-۳- تجدید نظر در نظام پرداخت حقوقی و رفاهی استادان به منظور ایجاد تسهیلات لازم برای فعالیت علمی و پژوهشی آنان.

۳-۴- تجلیل و تکریم مقام رفیع استادان و مفاخر علمی به منظور افزایش نشاط و تحرک علمی و اجتماعی

۳-۵- سوق دادن و تشویق اساتید به جلب مشارکت دانشجویان در محیطهای آموزشی و پژوهشی.

راهبرد ۴ - برنامه ریزی به منظور توأم ساختن فعالیتهای آموزشی و پژوهشی اعضای هیئت علمی با نقش تربیتی و اخلاقی آنان در مراکز آموزشی و سطح جامعه.

سیاستهای اجرایی:

- ۴-۱- ترغیب و تشویق استادان به مشارکت در فعالیتهای تربیتی، فرهنگی و اجتماعی.
- ۴-۲- فعال کردن طرح «استاد مشاور» به منظور تسری نقش استادان از حوزه های آموزشی به حوزه های تربیتی و فرهنگی.
- ۴-۳- ایجاد تسهیلات مناسب آموزشی و اداری برای پشتیبانی از فعالیتهای تربیتی استادان.
- ۴-۴- تبیین اهمیت نقش تربیتی استادان در ارتقاء شخصیت علمی و اجتماعی دانشجویان.

راهبرد ۵ - ارتقای سطح دانش و معرفت دینی، سیاسی و اجتماعی استادان متناسب با رشته تخصصی، علایق و تجارب آنان.

سیاستهای اجرایی:

- ۵-۱- تشویق و حمایت از پژوهشهای فرهنگی، دینی و اجتماعی اعضای هیئت علمی.
- ۵-۲- توسعه زمینه های بهره مندی اعضای هیئت علمی از پایگاههای اطلاع رسانی دینی، فرهنگی و اجتماعی.
- ۵-۳- اعطاء فرصتهای مطالعاتی ویژه به استادان در زمینه های مطالعات دینی، فرهنگی و اجتماعی.
- ۵-۴- تلاش برای حفظ حرمت و شأن حرفه ای استادان در اجرای برنامه های مربوط به ارتقاء سطح دانش و معرفت دینی، سیاسی و اجتماعی آنان.
- ۵-۵- تقویت ارتباط فعال و دوسویه استادان حوزه و دانشگاه.

راهبرد ۶ - قانونمند کردن فعالیتهای سیاسی و فرهنگی استادان به منظور فراهم آوردن محیطی سالم، آزاد و مطمئن برای بحث و گفتگو، تحرک و فعالیت و ارتقای اندیشه دینی.

سیاستهای اجرایی:

- ۶-۱- ایجاد نظم و انضباط در فعالیتهای سیاسی و فرهنگی در چارچوب قوانین و مقررات.
- ۶-۲- ایجاد زمینه لازم برای تشویق و ترغیب استادان به تحرک و فعالیت در حوزههای فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و دینی.
- ۶-۳- گسترش و تعمیق فرهنگ نقد و گفتگو با تأکید بر روشهای اثباتی و اقلانعی.

راهبرد ۷- نظارت و ارزیابی مستمر علمی اعضای هیئت علمی.

سیاستهای اجرایی:

- ۷-۱- هدایت برنامه و اقدامات مربوط به نظارت و ارزیابی به سمت درونزا کردن نظارت و ارزیابی و تحکیم پایه‌های خود ارزیابی اعضای هیئت علمی.
- ۷-۲- هدایت جریان برنامه‌های نظارت و ارزیابی به سمت استفاده از نتایج بدست آمده در تشویق و ترفیع اعضای هیئت علمی.
- ۷-۳- تقویت و کیفیت مدار کردن نظارت و ارزیابی به منظور ارتقاء کارایی و افزایش بهره‌وری.
- ۷-۴- استمرار و پیوستگی نظارت به منظور توصیف و تحلیل شرایط موجود و ارائه راهکارهای مناسب رسیدن به وضعیت مطلوب.

۲. دانشجو

راهبرد ۱- ارتقاء سطح بینش اسلامی و اعتقادی دانش‌آموزان برای ورود به آموزش عالی با توجه به پیوستگی و تلازم میان نظام آموزش عالی با نظام آموزش و پرورش.

سیاستهای اجرایی:

۱-۱- بازنگری، تقویت، اصلاح نظام و روزآمد کردن روشها و برنامه‌های آموزشی، تربیتی و دینی قبل از دانشگاه.

۲-۱- تلاش برای ایجاد هماهنگی میان برنامه‌های تربیتی و دینی آموزش و پرورش و آموزش عالی.

۳-۱- بازنگری در سیستم جذب و پذیرش نیروی انسانی در آموزش و پرورش و برنامه ریزی و اهتمام در جهت اصلاح و تقویت نظام تربیت معلم.

راهبرد ۲- گسترش و تقویت ایمان و اعتقاد اسلامی، تهذیب و تزکیه نفس و اعتلای عقلانی و علمی دانشجویان.

سیاستهای اجرایی:

۱-۲- بررسی مستمر سیاستهای آموزش دینی و هماهنگ نمودن آنها در سطوح مختلف (از طریق کمیته هماهنگی آموزشهای دینی).

۲-۲- طراحی و بهره‌گیری از روشهای دقیق علمی و کارآمد برای ترویج غیرمستقیم معارف و ارزشهای دینی و تعمیق آنها.

۳-۲- تقویت تشکلهای متنوع علمی، دینی، فرهنگی و صنفی دانشجویان به منظور افزایش نشاط و تحرک و مشارکت آنها.

۲-۴- تعظیم شعائر مذهبی برای اعتلای روح دین‌باوری و احترام به ارزشهای مذهبی متناسب با فضای علمی و فرهنگی دانشگاه.

۲-۵- حمایت مادی و معنوی و پشتیبانی از ابداع، ابتکار و خلاقیت‌های عملی، هنری و فرهنگی.

۲-۶- بازنگری مستمر و متناسب با زمان در محتوا و روشهای ارائه دروس معارف اسلامی برای تعمیق محتوا و ایجاد جذابیت در آنها.

راهبرد ۳ - تقویت روحیه آرمانگرایی، کمال‌جویی، نقّادی، آزادگی، ایثارگری، مشارکت جویی، حقیقت‌جویی و تشویق و تقویت احساس مسئولیت اجتماعی دانشجویان.

سیاستهای اجرایی:

۳-۱- طراحی و اجرای برنامه‌های هدفمند فرهنگی، اجتماعی و فوق برنامه در قالب فعالیتهای مشارکتی.

۳-۲- معرفی چهره‌های پرتلاش و موفق در حوزه‌های فرهنگی، علمی و اجتماعی متناسب با شرایط روز و محیطهای دانشگاهی.

۳-۳- انجام مطالعات و تحقیقات مستمر برای ارتقای ارزشها و بازآفرینی سنتهای ملی و مذهبی و انقلابی وفق نیاز و متناسب با اقتضائات نوین.

۳-۴- حمایت مادی و معنوی و قانونی از دانشجویان فعال و موفق در عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اسلامی.

۳-۵- تشویق و تأیید دانشجویان نمونه در فعالیتهای علمی، فرهنگی و اجتماعی.

راهبرد ۴ - ارتقاء سطح دانش و بینش سیاسی و اجتماعی دانشجویان و تجهیز آنان با تواناییها و قابلیت‌های مورد نیاز برای تحلیل مسائل جامعه و جهان در جهت تحقق آرمانهای اسلامی.

سیاستهای اجرایی:

۴-۱- آموزش و ترویج روشهای علمی برای ارتقاء دانش و تعمیق بینش و اخلاق سیاسی، فرهنگی و اسلامی.

۴-۲- تشویق پژوهشهای علمی در مورد انقلاب اسلامی و مسائل جهانی مرتبط با آن.

۴-۳- بسترسازی مناسب برای تبادل آزاد اطلاعات و اخبار مورد نیاز برای تحلیل مسائل جامعه و جهان به منظور تحقق آرمانهای اسلامی.

۴-۴- تلاش برای افزایش قدرت نقد و دوری از سطحی نگری در میان دانشجویان.

راهبرد ۵ - تشویق و زمینه‌سازی به منظور مادام‌العمر تلقی کردن تحصیل علم به عنوان یک ارزش و فریضه اسلامی.

سیاستهای اجرایی:

۵-۱- حمایت مادی، معنوی و قانونی از فعالیتهای تشکلهای علمی دانشجویی و دانش‌آموختگان.

۵-۲- تأکید بر دیدگاه اسلامی در مورد توأم بودن علم و دین و تلاش برای تبیین آن.

۵-۳- در نظر گرفتن تسهیلات مادی و معنوی، ویژه استعدادهای برجسته، خلاق و درخشان دانشجویی.

۵-۴- تأمین فضای معنوی مناسب برای تشویق به مادام‌العمر تلقی کردن علم آموزی.

۵-۵- تلاش و برنامه ریزی برای تحکیم و تقویت فضای معنوی و اخلاقی پرورش استعداد‌های درخشان در کنار سایر اقدامات مربوط به ایجاد تسهیلات ویژه.

۵-۶- الگوسازی مناسب و کارآمد از طریق معرفی شخصیت‌های برجسته و موفق اسلام و ایران در حوزه های مربوط به موضوع.

۵-۷- بسترسازیهی لازم قانونی و انجام حمایت‌های ویژه از نهادهای واسط بین دانشگاه و جامعه از قبیل انجمن های علمی و انجمن دانش آموختگان.

۵-۸- استفاده از رسانه های جمعی و شبکه های اطلاع رسانی برای توسعه آموزشهای نیمه حضوری و غیرحضوری.

۵-۹- گسترش و توسعه نهادهای آموزشی، پژوهشی و علمی، آموزشهای عالی آزاد و دوره های تخصصی کوتاه مدت.

۵-۱۰- بررسی و پژوهش به منظور بهره گیری از نظام های آموزش سنتی و بومی در ایران و اسلام.

۵-۱۱- تلاش و برنامه ریزی برای گسترش ارتباط دانشگاهیان با محققان و صاحب‌نظران خارج از دانشگاه.

راهبرد ۶ - قانونمند کردن فعالیتهای فرهنگی و سیاسی دانشجویان به منظور فراهم آوردن محیطی سالم و آزاد و مطمئن برای بحث و گفتگو و تحرک و فعالیت و ارتقای اندیشه‌های دینی.

سیاستهای اجرایی:

۶-۱- وضع قوانین و ضوابط مناسب برای فعالیتهای فرهنگی و سیاسی.

۶-۲- ترویج و تقویت روحیه قانونگرایی در میان دانشجویان و تشکلهای نهادهای دانشجویی.

۳-۶- به رسمیت شناختن تشکلهای مختلف با سلايق و گرايشهای متنوع و متکثر سياسی، اجتماعی و فرهنگی در دانشگاه و در چارچوب قوانين و مقررات.

۴-۶- تعميم حمايتهاي قانونی از دانشجویان به عرصه های بیرون از دانشگاه.

۵-۶- حمايت فعال مدیریتهای دانشگاهها از انجام فعاليتهاي دینی، فرهنگی، اجتماعی و سياسی توسط دانشجویان در چارچوب قوانين و ضوابط و رعایت تعادل میان آنان و پرهیز از تبعیض و جهت گیریهای غیرقانونی.

۶-۶- تأمین فضای امن، مطمئن و سالم برای طرح بحثهای فرهنگی، اجتماعی و دین شناسی.

۷-۶- هدایت فعاليتهاي فرهنگی و سياسی به سمت ایجاد وحدت، همدلی و اخوت ایمانی.

۸-۶- زمینه سازی مناسب برای ارتباط متقابل و گفتگوی همدلانه دانشجویان دانشگاهها با طلاب علوم دینی.

راهبرد ۷- حل مشکلات اجتماعی و معشیتی دانشجویان به منظور فراهم آوردن بستر لازم برای فعاليتهاي علمی، فرهنگی و دینی.

سياستهای اجرایی:

۱-۷- تقويت فرهنگ مشاوره و توسعه نهادهای مشاوره‌ای.

۲-۷- حمايت و تشويق و ایجاد تسهیلات برای ازدواج دانشجویان.

۳-۷- تلاش برای توسعه منابع مالی دانشگاهها و تنوع بخشی آنها.

۴-۷- تأکید بر اصل کفاف و تأمین متناسب با شئون نیازهای دانشجویی با تأکید بر ساده زیستی.

۵-۷- حمايت مادی و اجتماعی از دانشجویان نیازمند با حفظ عزت و حرمت آنان.

۶-۷- فراهم آوردن امکانات و زمینه های لازم برای دستیابی به منزلت شایسته اجتماعی دانشجویان در ابعاد مادی و معنوی.

۷-۷- زمینه سازی برای مشارکت بیشتر دانشجویان در امور رفاهی، صنفی، آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و اجرایی.

راهبرد ۸- نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر علمی و اخلاقی دانشجویان و توصیه و تأکید بر خودارزیابی آنها.

سیاستهای اجرایی:

۸-۱- تدوین شاخصها و روشهای ارزیابی اخلاق فردی، اجتماعی و عبادی بر پایه آموزه های دینی.

۸-۲- تدوین شاخصها و روشهای ارزیابی فعالیتهای علمی بر پایه آموزه های دینی.

۸-۳- فراهم آوردن زمینه مشارکت تشکلهای علمی و فرهنگی در فرایند ارزیابی.

۸-۴- جلب مشارکت دانشجویان در فرایند ارزیابی فعالیتهای علمی، فرهنگی و اخلاقی.

۸-۵- استمرار و پیوستگی نظارت و ارزیابی به منظور رسیدن به توصیف و تحلیل شرایط موجود و ارائه راهکارهای مناسب برای رسیدن به وضعیت مطلوب.

۳. نظام برنامه ریزی فرهنگی

راهبرد ۱- احیاء حفظ و ترویج فرهنگ اصیل اسلام در محیطهای علمی با استفاده از روشهای کارآمد و هماهنگ با محیطهای علمی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۱- ضابطه‌مند کردن فعالیت‌های دینی و تربیتی با تأکید بر مشارکت دانشجویان و دانشگاهیان و با محوریت نهاد نمایندگی.

۲-۱- برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی برای دستیابی دانشگاهیان به مبانی فرهنگ اصیل اسلامی و دفاع از آرمان‌ها و ارزشهای انقلاب اسلامی

۳-۱- محوریت بخشیدن به فرهنگ و ارزشهای اصیل اسلامی در برنامه‌ها و فعالیت‌های مختلف فرهنگی

۴-۱- تأکید بر نقش مؤثر و فعال و مشارکت همه جانبه دانشگاهیان در طرح‌ها، برنامه‌ها و مطالعات فرهنگی.

۵-۱- استفاده بهینه و متناسب از ظرفیت‌های علمی و پژوهشی دانشگاهها برای طراحی و شناسایی روش‌های مفید و کارآمد به منظور احیاء فرهنگ اصیل اسلام.

۶-۱- تلاش و برنامه‌ریزی برای معرفی شخصیت‌های مؤثر و موفق دینی و علمی.

۷-۱- شناخت و انجام مطالعات در مورد ویژگی‌های محیط‌های علمی به منظور برنامه‌ریزی‌های کارآمد فرهنگی.

راهبرد ۲ - توجه به مبانی اسلامی در تدوین نظام برنامه‌ریزی فرهنگی به منظور تحقق آرمانها و ارزشهای انقلاب اسلامی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۲- تدوین اهداف، شاخصها و الگوها، در نظام برنامه‌ریزی فرهنگی بر اساس مبانی اسلامی.

۲-۲- تأکید بر ارتباط متقابل علم و ارزشهای دینی و برنامه‌ریزی به منظور ارتقاء توأمان آنها.

۲-۳- تأکید بر اسلام ناب محمدی، مطرح شده از سوی حضرت امام خمینی(ره)، به عنوان جلوه‌ای اصیل از فرهنگ اسلام در نظام برنامه‌ریزی فرهنگی.

۲-۴- جلب مشارکت اندیشمندان، متفکران و صاحب‌نظران در تدوین نظام برنامه‌ریزی به منظور تعمیق ارزش‌های اسلامی و توسعه فرهنگی.

۲-۵- توجه به پدیده جهانی شدن و آثار مثبت و منفی آن و ارائه راهکارهای مناسب برای حفظ و تقویت روحیه اسلامی و ملی.

راهبرد ۳ - توجه و تأکید بر توأم بودن نظام برنامه‌ریزی فرهنگی با نظام برنامه‌ریزی درسی، آموزشی، پژوهشی، مدیریتی، اداری و مالی.

سیاستهای اجرایی:

۳-۱- طراحی ساختار نظام برنامه‌ریزی فرهنگی و نظام برنامه‌ریزی درسی، آموزشی، پژوهشی و مدیریتی دانشگاه.

۳-۲- مبنی ساختن برنامه‌ریزی‌های فرهنگی بر پژوهش‌های علمی.

۳-۳- استفاده‌ی متناسب از متون و برنامه‌های درسی، نظام مدیریتی، پژوهشی و آموزشی برای ترویج ارزشهای دینی و فرهنگی.

۳-۴- تشویق استادان، مدرسان و محققان برای مشارکت در فعالیتهای فرهنگی توأم با فعالیتهای آموزشی و تحقیقاتی.

۳-۵- وضع مقررات و آئین‌نامه‌های لازم برای حمایت از فعالیتهای فرهنگی و تربیتی استادان.

۳-۶- وضع مقررات ویژه با تأکید بر شایسته‌سالاری، برای انتخاب و انتصاب مدیران فرهنگی.

راهبرد ۴ - توجه به ملازمات و پیوستگی نظام آموزش و پرورش با نظام آموزش عالی در برنامه‌ریزیهای فرهنگی.

سیاستهای اجرایی:

۴-۱- برنامه‌ریزی و تلاش برای حفظ استمرار و انسجام محتوای برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی در نظام آموزش و پرورش و نظام آموزشی عالی، متناسب با شرایط محیط‌های آموزشی و دانشگاهی و نیازها و ضرورت‌های اجتماعی.

۴-۲- بازنگری و اصلاح و تقویت نظام تربیت معلم و تربیت دبیر با هماهنگی و همکاری آموزش و پرورش و آموزش عالی.

راهبرد ۵ - زمینه‌سازی به منظور ایجاد توانایی بحث و گفتگو و نقد و ارزیابی سایر فرهنگها و تمدنها.

سیاستهای اجرایی:

۵-۱- حمایت و پشتیبانی مادی و معنوی از ترویج فرهنگ بحث و گفتگو و نقد و ارزیابیهای فرهنگی، اجتماعی و دینی.

۵-۲- انجام مطالعات و تحقیقات گسترده و عمیق به منظور آشنایی با فرهنگ و تمدن اسلامی، افزایش توانایی و ظرفیتهای لازم برای اخذ و اقتباس و بومی کردن عناصر مفید و همسو و سازگار سایر فرهنگها و تمدنها با فرهنگ و تعالیم اصیل اسلامی و مقابله با عناصر و جنبه‌های ناهمخوان و مضر آنها.

۵-۳- تقویت بنیه‌ها و ظرفیتهای علمی و ساختاری برای پاسداری از فرهنگ اسلامی - ایرانی و شفاف کردن مرزهای فرهنگی بین فرهنگ اسلامی - ایرانی و سایر فرهنگها، تقویت روحیه‌ی خودباوری و خوداتکایی توأم با افزایش روح فعالیت و خلاقیت در تعامل گفتگوی بین فرهنگها.

۴-۵- فراهم آوردن امکانات و ایجاد زمینه و ظرفیتهای لازم برای اعطای نقش واقعی و مؤثر به دانشگاهها در پیشبرد علمی و کارآمد گفتگوی تمدنها.

۵-۵- تلاش و برنامه ریزی و اقدام برای تعریق و تعیین جایگاه نهادین و سازگار گفتگوی تمدنها با سایر بخشهای آموزش عالی.

۶-۵- تلاش برای اعطای نقش برجسته و مؤثر به دانشمندان و فرهیختگان علمی و فرهنگی در گفتگوی تمدنها.

راهبرد ۶- توجه به مقتضیات زمان و نیازها، علایق و رشتههای تحصیلی دانشجویان. در برنامه ریزیهای فرهنگی و ارایه چهره‌ای متین و جذّاب از آرمانها و ارزشهای اسلامی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۶- توجه به احکام و ارزشهای اسلامی در برنامه ریزیها و فعالیتهای فرهنگی.

۲-۶- حمایت و پشتیبانی مادی و معنوی از ابداع و ابتکار در حوزه فعالیتهای فرهنگی.

۳-۶- حمایت و پشتیبانی مادی و معنوی از برنامهها و اقداماتی که با مشارکت اکثریت دانش آموزان همراه باشد.

۴-۶- تلاش برای تنوع بخشی برنامهها و فعالیتهای فرهنگی.

۵-۶- تأکید بر طراحی و اجرای برنامههای جذاب و تعالی بخش فرهنگی از طریق روشهای مناسب علمی.

۶-۶- تأکید بر طراحی و اجرای برنامههای فرهنگی متناسب با رشته های تحصیلی و علایق متنوع و مختلف دانشجویان.

۶-۷- تأکید بر ایجاد تعادل و سازگاری بین فرهنگ و ارزشهای اسلامی و مقتضیات زمان در برنامه‌ریزی‌ها و فعالیتهای فرهنگی.

راهبرد ۷- رعایت ویژگیهای معماری اسلامی و ملی در طراحی فضاهای کالبدی دانشگاه.

سیاستهای اجرایی:

۱-۷- بازشناسی و تعریف نوین از مفاهیم و ارزشهای فرهنگی نهفته در تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی برای الگوبرداری در ساخت و ساز فضای کالبدی دانشگاه متناسب با مقتضیات زمان.

۲-۷- ایجاد الزامات قانونی برای طراحی طرح‌های جامع دانشگاهی بر اساس معماری اسلامی و ملی.

۳-۷- حمایت مادی و معنوی از طرح‌ها و اقدامات مربوط به بکارگیری ویژگیهای معماری اسلامی و ملی در طراحی فضاهای کالبدی دانشگاهی.

۴-۷- تلاش برای ترکیب ویژگیها و شیوه‌های معماری اسلامی با فناوریهای جدید در طراحی فضاهای دانشگاهی.

۵-۷- اولویت دادن به نامهای دینی، تاریخی، ملی در نامگذاری دانشگاهها و زیر مجموعه‌های دانشگاهی.

۶-۷- در نظر گرفتن نسبت عددی دانشجویان دختر و پسر در طراحی فضاهای کالبدی دانشگاهها.

۷-۷- توجه به ویژگیهای روحی - روانی متمایز دانشجویان دختر و پسر در طراحی فضاهای کالبدی دانشگاهها.

راهبرد ۸- توجه و اهتمام ویژه به احداث مساجد و نمازخانه در مراکز آموزشی و اختصاص امکانات و تسهیلات در خور شأن به آن.

سیاستهای اجرایی:

۸-۱- التزام به احداث، راه‌اندازی و تعمیر و نگهداری مساجد و نمازخانه‌ها و حمایت مادی و معنوی از فعالیتهای فرهنگی این نهاد.

۸-۲- اختصاص مکانها و نقاط مناسب برای احداث مساجد و نمازخانه‌ها در دانشگاهها.

۸-۳- طراحی و معماری مساجدی که امکان انجام سایر فعالیتهای دینی و فرهنگی در آنها ممکن باشد.

۸-۴- تلاش برای محوریت بخشیدن به مساجد در فعالیتهای فرهنگی و دینی دانشگاهها.

۸-۵- تلاش برای انتخاب ائمه جماعت مناسب و آشنا با محیطهای دانشگاهی.

راهبرد ۹- توجه به حفظ عفاف در مراکز آموزشی بویژه تنظیم روابط بین دانشجویان دختر و پسر و تلاش در جهت فراهم کردن زمینه‌های مناسب برای این منظور و کاهش اختلاط آنها.

سیاستهای اجرایی:

۹-۱- تبیین و ترویج فرهنگ عفاف در محیطهای آموزشی بر اساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی در این زمینه.

۹-۲- تلاش برای رعایت حدود و ضوابط شرعی در روابط دختر و پسر بر اساس احکام حکومتی (نظریات امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری)

۹-۳- طراحی و معماری فضاهاى دانشگاهی و برنامه‌ریزیهای آموزشی و پرورشی به نحوی که منجر به کاهش اختلاط دانشجویان دختر و پسر گردد.

۹-۴- تشویق و ترغیب دانشجویان به ازدواج با رعایت اصل سادگی و پرهیز از تکلف.

۹-۵- انجام پژوهش‌های علمی به منظور تعریف و تعیین معیارها، ضوابط و حدود کاهش اختلاط میان دانشجویان دختر و پسر.

راهبرد ۱۰ - هماهنگی در سیاستگذاری فرهنگی مراکز علمی با رعایت مقتضیات اجرایی.

سیاستهای اجرایی:

۱۰-۱- توجه و تأکید بر سیاستهای کلان نظام و ملحوظ کردن متناسب آنها در سطوح اجرایی.

۱۰-۲- تمرکز در سیاستگذاری و برنامه‌ریزیهای کلان بر اساس مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و مجلس شورای اسلامی و عدم تمرکز در سطوح برنامه‌ریزیهای خرد و اجرایی با تأکید بر هماهنگی.

۱۰-۳- استفاده بهینه از امکانات موجود در مراکز فرهنگی به منظور افزایش مشارکت و بهره‌وری.

۱۶-۴- تقویت نقش شوراهای فرهنگی دانشگاهها در چارچوب مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.

راهبرد ۱۱ - نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر برنامه‌ریزی فرهنگی.

سیاستهای اجرایی:

۱۱-۱- تعیین و تعریف شاخصها و معیارهای نظارت و ارزیابی.

۱۱-۲- تأکید بر صراحت و شفافیت و هماهنگی در نظارت و ارزیابی.

۱۱-۳- مبتنی کردن تشویق و ارتقاء و تخصیص منابع بر نتایج ارزیابی‌ها.

۱۱-۴- حفظ، استمرار و تداوم نظارت و ارزیابی فرهنگی و ارائه گزارشهای سالانه.

۱۱-۵- مبتنی کردن برنامه‌ریزیهای فرهنگی در مقاطع مختلف بر نتایج ارزیابی و نظارت.

۴. متون و برنامه ریزی درسی

راهبرد ۱ - طراحی نظام آموزشی، تدوین متون و برنامه‌های درسی در تمامی شاخه های علوم بر اساس جهان‌بینی الهی و پژوهش در پدیده‌های هستی به منظور شناخت و شناساندن آیات الهی در جهان.

سیاستهای اجرایی:

۱-۱- توجه به اصول متقن و محکم جهان‌بینی الهی در طراحی نظام آموزشی و تدوین متون و برنامه‌های درسی

۱-۲- معرفی کتاب طبیعت(آفاق) در متون آموزشی به عنوان نشانه‌های حکمت الهی.

۱-۳- فراهم کردن زمینه‌های لازم برای تعالی افکار و اندیشه های مختلف به منظور نشان دادن قوت اندیشه اسلامی.

۱-۴- تلاش برای جلب مشارکت دانشگاهیان و صاحب‌نظران حوزوی به منظور ارائه پیشنهاد به دستگاههای اجرایی در تحقق این راهبرد.

۱-۵- استفاده از ظرفیتهای پژوهشی و علمی دانشگاهها برای طراحی نظام آموزشی، پرورشی تدوین متون و برنامه‌های درسی.

۱-۶- استفاده از تجارب موجود داخلی و خارجی در این زمینه.

۱-۷- انجام مطالعات مستمر برای ایجاد قابلیتها و انعطافهای لازم در نظام آموزشی و متون و برنامه‌های درسی به منظور روزآمد کردن آنها.

راهبرد ۲ - توجه به هماهنگی و همسویی علم و دین در طراحی و تدوین برنامه‌ها و متون درسی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۲- تعریف و تبیین مفهوم همسویی و هماهنگی علم و دین با استفاده از دیدگاههای صاحب‌نظران دانشگاهی و حوزوی.

۲-۲- تدوین شاخص‌ها و روشهای ملحوظ کردن مفهوم هماهنگی علم و دین در طراحی و تدوین برنامه‌ها و متون درسی.

۳-۲- تأکید بر ضرورت و تشویق علم‌آموزی از منظر دین.

۴-۲- تشویق و پاسداشت برجستگان علم و دانش از موضع اسلام.

راهبرد ۳ - بازنگری نظام برنامه‌ریزی درسی و اصلاح و تدوین متون درسی با استفاده از روشهای نوین و کارآمد علمی و مفاهیم و ارزشهای اسلامی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۳- جلب مشارکت متخصصان برنامه‌ریزی آموزشی و صاحب‌نظران علوم اسلامی در تدوین متون درسی.

۲-۳- توجه به جاذبه، تنوع و انعطاف‌پذیری در تدوین متون درسی.

۳-۳- انجام مطالعات مستمر و همه‌جانبه برای ارائه تصویری روزآمد و جذاب از مفاهیم و ارزشهای اصیل اسلامی.

۴-۳- برقراری ارتباط دقیق، طبیعی، به دور از تکلف و تصنع میان مفاهیم و ارزشهای اسلامی و محتوای برنامه‌ها و دروس.

۳-۵- توجه خاص به فلسفه علم و تعیین جهت‌گیری علوم و فعالیتهای علمی در مسیر کمال انسانی.

راهبرد ۴ - طراحی و تدوین متون و برنامه‌های درسی بر اساس مبانی اسلامی بویژه در رشته‌های علوم انسانی.

سیاستهای اجرایی:

۴-۱- استفاده از نظرات و آراء صاحب‌نظران علوم اسلامی و انسانی حوزه و دانشگاه در زمینه تدوین متون و برنامه‌های درسی.

۴-۲- ارائه تصویری هماهنگ، سازگار و معقول از ابتناء رشته‌ها علوم انسانی بر مبانی اسلامی.

۴-۳- انجام مطالعات و تدوین شاخصها و روشهای مشخص برای ایجاد ارتباط و سازگاری بین علوم انسانی و مبانی اسلامی.

۴-۴- تقویت و هدایت روحیه نقادی بعنوان یک قابلیت ذهنی و یک روش در تدوین متون علوم انسانی.

۴-۵- استفاده از تجارب جهانی در زمینه ارتباط علوم انسانی و مفاهیم ارزشها و روشهای اسلامی در تدوین متون علوم انسانی.

۴-۶- توجه خاص به فلسفه علم و تعیین جهت‌گیری علوم و فعالیتهای علمی در مسیر کمال انسانی.

راهبرد ۵ - هدایت نظام برنامه‌ریزی درسی به سمت تقویت فضایل اخلاقی و اجتماعی، پرورش قدرت ابداع و ابتکار و اعتماد به نفس و ایجاد باور به مبانی دینی و التزام به مسئولیتهای اجتماعی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۵- تعریف و تدوین الگوها و معیارهای مناسب فضایل و خصلتهای اخلاقی و اجتماعی دانش‌آموزان بر اساس تعالیم اسلامی.

۲-۵- رعایت مصالح و اقتضائات دوران جوانی و دانشجویی جهت تقویت فضایل اخلاقی و التزام اجتماعی.

۳-۵- تقویت روحیه مشارکت دانشجویان در فعالیتهای علمی، فرهنگی، دینی، اجتماعی و سیاسی به منظور پرورش اعتماد به نفس آنان.

۴-۵- بهره‌گیری از فناوریهای نوین آموزشی در تدوین برنامه‌ها و متون درسی به منظور پرورش قدرت ابداع و ابتکار دانشجویان.

۵-۵- ایجاد رابطه عقلانی بین آموزشهای درسی و مبانی دینی و اعتقادی در متون و برنامه‌های درسی.

۶-۵- روزآمد کردن روشهای آموزش مبانی دینی و اعتقادی اصیل در متون و برنامه‌های درسی.

راهبرد ۶- توجه و تأکید بر هماهنگی و تناسب متون اخلاق و معارف اسلامی با نیازهای جدید و رشته‌های تحصیلی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۶- انجام مطالعات و بررسیهای کارشناسانه برای شناسایی و دسته‌بندی نیازهای جدید فرهنگی، علمی، اجتماعی و اعتقادی دانشجویان با توجه به رشته‌های نوین علمی و تحصیلی.

۲-۶- تعریف و تبیین نیازها و اقتضائات فضاهای علمی و فرهنگی دانشگاهها متناسب با شرایط زمانی.

۳-۶- استفاده هماهنگ از ظرفیتهای علمی پژوهشی در دانشگاهها و حوزههای علوم دینی بویژه گروههای معارف اسلامی.

۴-۶- تعریف و تدوین چهارچوبهای نظری و عملی ارتباط و تناسب بین رشتههای تحصیلی مختلف و متون اخلاق و معارف اسلامی.

۵-۶- تلاش برای جلب مشارکت هرچه بیشتر اساتید و دانشجویان در تدوین و روزآمد کردن دروس معارف اسلامی.

۶-۶- تلاش برای تنوع دروس معارف اسلامی متناسب با رشتههای تحصیلی.

۷-۶- تلاش برای تمرکز فعالیتهای پژوهشی و ارزیابی در مورد دروس معارف اسلامی.

راهبرد ۷- بازشناسی و معرفی مواردی و مفاخر علمی، فرهنگی، تاریخی و معاصر و بهره‌گیری از آنها در تدوین برنامه‌ها و متون درسی برای تقویت روحیه خودباوری و استقلال خواهی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۷- تعریف و تدوین معیارهای مشخص برای ارائه الگوهای علمی، فرهنگی، تاریخی و معاصر.

۲-۷- ایجاد هماهنگی میان رشته‌های تحصیلی، نیازهای جدید بخشهای مختلف آموزشی متون و برنامه‌های درسی با معرفی مواردی و مفاخر علمی، فرهنگی، تاریخی و معاصر.

۳-۷- انجام مطالعات و بررسی‌های علمی و تاریخی برای شناخت مواردی و مفاخر عملی، فرهنگی، تاریخی و معاصر در جهت تقویت هویت اسلامی و ملی.

۴-۷- حمایت از تولید محصولات دیداری و شنیداری و بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و تأسیس موزه‌های علمی، فرهنگی در مراکز آموزشی به منظور معرفی مواردی و مفاخر علمی و فرهنگی.

۷-۵- توجه به آشنا شدن دانشجویان با پیشینه فرهنگ و تمدن اسلامی در تدوین برنامه‌ها و متون درسی.

۷-۶- تکریم و تجلیل مفاخر علمی، فرهنگی تاریخی و معاصر در تدوین برنامه‌ها و متون درسی بنحو مقتضی.

راهبرد ۸ - تدوین نظام جامع نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر متون و برنامه‌های آموزشی و درسی. سیاستهای اجرایی:

۸-۱- تدوین و تعریف شاخصها و روشهای بازنگری مستمر متون و برنامه‌های درسی بر اساس مبانی اسلامی، شرایط زمانی، نیازها و ضرورت‌های اجتماعی بصورتی اثربخش.

۸-۲- الزام به اعمال نتایج نظارت و ارزیابی در تدوین متون و برنامه‌های درسی.

۵. نظام برنامه ریزی آموزشی و پژوهشی

راهبرد ۱- اصلاح و تدوین نظام برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی با توجه به نیازهای جامعه و تحولات روزافزون علوم، با تأکید بر گسترش مرزهای دانش و بر اساس مبانی اسلامی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۱- شناخت و تحکیم مبانی اسلامی در اصلاح و تدوین نظام برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی.

۱-۲- استفاده از صاحب‌نظران و متخصصان برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی داخل و خارج از دانشگاه به منظور بازنگری، اصلاح و تدوین نظام آموزشی و پژوهشی.

۱-۳- مطالعه و بازنگری مستمر برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و تجدیدنظر در محتوا و روش ارائه آنها متناسب با تحولات روزافزون علمی و اجتماعی و نیازهای جامعه.

۴-۱- شناخت نیازها و ضرورت‌های جدید اجتماعی، فرهنگی، علمی و اقتصادی و جهت‌دهی نظام آموزشی و پژوهشی برای پاسخگویی آنها.

۵-۱- تدوین سیاست‌های بلندمدت و کلان علمی کشور متناسب با شرایط و نیازهای جامعه، تحولات علمی بین‌المللی و مبانی اسلامی.

۶-۱- استفاده بهینه و برنامه‌ریزی شده از ظرفیتهای علمی دانشگاهها و مراکز پژوهشی در سطح ملی و بین‌المللی برای تحقق این راهبرد.

۷-۱- هدایت نظام برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی به سمت تولید و بومی کردن علم و فناوریهای جدید و بالا بردن سهم کشور در تولید آنها.

راهبرد ۲- توجه ویژه به اهمیت رشته علوم انسانی در تربیت و انسان‌سازی و تأثیرات مثبت و منفی آنها در تحولات فرهنگی با عنایت به وجود قابلیت‌ها و ظرفیتهای فراوان در کشور.

سیاست‌های اجرایی:

۱-۲- تعریف و تبیین جایگاه علوم انسانی در چارچوب نظام آموزشی و پژوهشی کشور.

۲-۲- تأکید بر اهمیت علوم انسانی در رشد و توسعه متوازن کشور با حمایت‌های مادی و معنوی از آنها.

۳-۲- تقویت بخشهایی از علوم انسانی که از اولویت بیشتری در تربیت، انسان‌سازی و رشد و توسعه کشور برخوردارند.

۴-۲- استفاده هماهنگ از ظرفیتهای علمی و پژوهشی و متخصصان و صاحب‌نظران دانشگاهی و حوزوی رشته‌های علوم انسانی.

۵-۲- استفاده بیشتر از آموزه‌های علوم انسانی در ایجاد تحولات مثبت فرهنگی.

۲-۶- تأکید بر رشد و توسعه علوم انسانی بومی از طریق خلاقیت و ابداع، بازشناسی و بازتولید سنتهای اصیل اسلامی و ملی و استفاده مستمر و سنجیده از دستاوردهای نوین بشری.

۲-۷- تبیین و شفاف سازی پیش فرضهای مدون و نامدون علوم انسانی مبتنی بر تعالیم اسلامی و تمایز احتمالی آنها از پیش فرضهای دیگر ادیان الهی و تفکر مادی.

۲-۸- گسترش ارتباط و تبادل علمی بین اندیشمندان علوم انسانی با مراکز و اندیشمندان جهان اسلام و دیگر کشورها.

راهبرد ۳- ایجاد هماهنگی و تناسب بین نظام آموزشی و پژوهشی آموزش و پرورش و آموزش عالی با توجه به ملازمت و پیوستگی آنها.

سیاستهای اجرایی:

۳-۱- تدوین نظام جامع آموزش و پژوهش بر اساس اهداف مشترک آموزش عالی و آموزش و پرورش

۳-۲- تعیین و تبیین حلقه‌های پیوستگی بین نظام‌های آموزشی و پژوهشی آموزش و پرورش و آموزش عالی بویژه در حوزه آموزشهای دینی.

۳-۳- ایجاد الزامات مقتضی و متناسب برای هماهنگی در مقام طراحی و تدوین نظام‌های آموزشی و پژوهشی آموزش و پرورش و آموزش عالی با توجه به انتظارات کوتاه‌مدت، میان مدت و بلند مدت.

۳-۴- استفاده هماهنگ و برنامه‌ریزی شده از صاحب‌نظران در دو حوزه نظام آموزشی و پژوهشی آموزش و پرورش و آموزش عالی.

۳-۵- طراحی و پیش‌بینی ساز و کارهای قانونی و مدیریتی لازم برای حفظ یکپارچگی و هماهنگی آموزش در کشور و تقویت جایگاه شورای اسلامی شدن مراکز آموزش در این خصوص.

۳-۶- تعیین اهداف آموزشهای دینی و حفظ پیوستگی و هماهنگی این آموزشها در آموزش و پرورش و آموزش عالی.

راهبرد ۴- افزایش انعطاف پذیری به منظور پاسخگویی به نیازها و تحولات علمی و اجتماعی.

سیاستهای اجرایی:

۴-۱- پیش‌بینی ساز و کارهای انعطاف‌پذیر در نظام برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی ضمن حفظ اصول و مبانی اصیل اسلامی.

۴-۲- شناخت دقیق و کارشناسانه نیازها و اقتضائات جدید در عرصه رشد و توسعه علمی و اجتماعی.

۴-۳- انجام مطالعات مستمر برای روزآمد کردن شناخت وضعیت موجود در عرصه نیازها و تحولات علمی و اجتماعی.

۴-۴- حفظ تعادل منطقی در میزان ثبات یا انعطاف برنامه‌های آموزشی و پژوهشی.

۴-۵- تعیین و تدوین شاخصهای مشخص و روشهای علمی برای تعیین حدود و تعریف مفاهیم مربوط به انعطاف‌پذیری.

راهبرد ۵- بهره‌گیری از تجارب علمی در سطوح ملی و بین‌المللی بویژه تجارب حوزه‌های علوم دینی.

سیاستهای اجرایی:

۵-۱- تعیین و تدوین نظام اخذ و اقتباس و انتقال و ترجمه تجارب علمی در سطوح داخلی و خارجی متناسب با فرهنگ اسلامی و ملی.

۵-۲- استفاده بهینه از ظرفیتهای علمی و پژوهشی کشور و اسناد و مدارک موجود و مرتبط با موضوع.

۳-۵- تعیین و تدوین نظام همکاری متقابل بین حوزه‌های علوم دینی و دانشگاه‌ها در این زمینه.

۴-۵- بومی‌سازی تجارب علمی و بین‌المللی در زمینه برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی.

۵-۵- بهره‌گیری از فناوری مدرن اطلاع‌رسانی متناسب با اخلاق و فرهنگ اسلامی.

راهبرد ۶- توجه به هماهنگی و همسویی علم و دین در بینش اسلامی در طراحی و تدوین برنامه‌های آموزشی و پژوهشی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۶- تعریف و تبیین مفهوم همسوی و هماهنگی علم و دین با استفاده از دیدگاههای صاحب‌نظران دانشگاهی و حوزوی.

۲-۶- تدوین روشهای ملحوظ کردن مفهوم هماهنگی علم و دین در برنامه‌ها و متون درسی.

۳-۶- انجام مطالعات مستمر برای روزآمد کردن جریان همسویی علم و دین در طراحی و تدوین برنامه‌ها و متون درسی.

۴-۶- پاسخگویی مستمر به پرسشها و چالشهای موجود در زمینه رابطه علم و دین.

۵-۶- تأکید بر ضرورت و تشویق علم‌آموزی از منظر دین.

۶-۶- تأکید بر دیدگاه اسلام مبنی بر تشویق و پاسداشت علم و عالم.

راهبرد ۷- تقویت روحیه تحقیق و تتبع، تفکر منتقدانه، استفاده از فناوریهای نوین آموزشی و ارائه الگوهای جدید به منظور ایجاد تحول و اصلاح در روشهای تدریس و پژوهش.

سیاستهای اجرایی:

- ۱-۷- ایجاد سازوکارهای حمایت مادی و معنوی از محققان، مخترعان و مبتکران.
- ۲-۷- تدوین و طراحی شیوه‌های متناسب استفاده از فناوریهای نوین آموزشی.
- ۳-۷- طراحی نظام برنامه و مدیریت تحول و اصلاح در روشهای تدریس و پژوهش.
- ۴-۷- هدایت تحقیق و تتبع و فرایند تفکر منتقدانه به سمت اصلاح و ابداع و ابتکار.
- ۵-۷- استفاده از صاحب‌نظران برای ایجاد تحول و اصلاح در روشهای تدریس و پژوهش.
- ۶-۷- تشویق خلاقیت و خودباوری و تقویت اعتماد به نفس در همه زمینه‌های علوم و فنون.
- ۷-۷- ارائه مستمر دوره‌ها و برنامه‌های بازآموزی مربیان و استادان در زمینه روش‌های تدریس و تحقیق.
- ۸-۷- تجهیز مراکز آموزشی به نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای مورد نیاز در جهت تقویت روحیه و فرهنگ تحقیق و تتبع.

راهبرد ۸- برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی بر اساس پژوهشهای علمی و ایجاد تعادل و تناسب میان آموزش و پژوهش در برنامه‌ها و متون.

سیاستهای اجرایی:

- ۱-۸- تعیین و تعریف اولویتهای پژوهشی و آموزشی.
- ۲-۸- ایجاد الزامات مقتضی برای ابتناء برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی بر پژوهشهای علمی.
- ۳-۸- استفاده از صاحب‌نظران و متخصصین برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی به منظور ایجاد تعادل و تناسب میان آموزش و پژوهش.
- ۴-۸- ایجاد تناسب و همسویی و هماهنگی بین برنامه‌ریزی آموزشی و درسی.

۸-۵- تقویت زیرساختهای پژوهشی در مراکز آموزشی به منظور ایجاد و حفظ موازنه بین آموزش و پژوهش.

۸-۶- تدوین متون و ارائه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی بر اساس پژوهشهای علمی.

۸-۷- توجه به پژوهش به عنوان شیوه‌ای برای آموزش در برنامه‌ریزی آموزشی و درسی.

۸-۸- توجه و تأکید به ایجاد آمادگیهای قبلی ذهنی و پیش مطالعه در برنامه‌ریزی آموزشی.

راهبرد ۹- نظارت و ارزیابی هدفمند برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی.

سیاستهای اجرایی:

۹-۱- تعیین و تعریف شاخص‌ها و معیارهای نظارت و ارزیابی.

۹-۲- تأکید بر صراحت و شفافیت و هماهنگی در نظارت و ارزیابی.

۹-۳- حفظ و استمرار و تداوم نظارت و ارزیابی و ارائه گزارشهای دوره‌ای.

۹-۴- مبتنی کردن برنامه‌ریزی‌های آموزشی و پژوهشی بر نتایج ارزیابی و نظارت.

۹-۵- نظارت و ارزشیابی (خود ارزیابی) از طریق مشارکت مدیران، مربیان و استادان.

۶. مدیریت

راهبرد ۱- توجه و تأکید بر تقویت ارزشهای اسلامی و انقلابی، تعهد اجتماعی، زمان‌شناسی، قانونمندی، تفاهم و احتراز از خودمحموری در طراحی و هدایت نظام مدیریتی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۱- تعریف و تدوین روشمند و اجماعی شاخص‌های ارزشهای اسلامی و انقلابی.

۱-۲- تعیین ضوابط و ویژگیهای مدیران دانشگاهی بر اساس مفاهیمی چون تعهد اجتماعی، زمان‌شناسی، قانونمندی.

۱-۳- هدایت نظام مدیریتی به سمت مشارکت قانونمندی و پاسخگویی.

۱-۴- سوق دادن نظام مدیریتی به سمت افزایش مشارکت دانشگاهیان.

۱-۵- تقویت قانونمندی و پاسخگویی نظام مدیریتی دانشگاهها در ارتباط با وظایف و کارکردهای خود.

راهبرد ۲- اصلاح و طراحی نظام جامع و هماهنگ مدیریت بر اساس ایجاد تعادل در فعالیتهای آموزشی، پژوهشی و اجتماعی با توجه و تأکید بر حذف مراکز موازی تصمیم‌گیری، رایزنی و مشورت با مسئولان و دست‌اندرکاران و جلب مشارکت دانشگاهیان.

سیاستهای اجرایی:

۲-۱- استفاده از صاحب‌نظران و متخصصین مدیریت در اصلاح و طراحی نظام مدیریت دانشگاهها.

۲-۲- تفکیک روشمند و علمی حوزه فعالیتهای آموزشی، پژوهشی و اجتماعی در سطح دانشگاهها به منظور ایجاد روابط متعادل و همسو کردن جهت‌گیری‌های عمومی بین آنها.

۲-۳- شناسایی دقیق مراکز موازی یا متداخل در تصمیم‌گیریهای مربوط به آموزش عالی.

۲-۴- تعریف و تدوین شاخص‌ها و روشهای مشارکت در نظام مدیریتی دانشگاه.

۲-۵- ایجاد روابط هماهنگ و منسجم و منطقی بین مقوله‌های مشارکت، اقتدار، پاسخگویی و قانونمندی در نظام مدیریتی دانشگاهها.

راهبرد ۳- اعتماد به مدیران و ایجاد زمینه‌های ضروری استقلال عمل در حوزه‌های مدیریتی برای افزایش توان رقابت سالم و رشد پیشرفت.

سیاستهای اجرایی:

۳-۱- تبیین و تعریف مفهوم «استقلال عمل مدیران» در چهارچوب نظام مدیریتی دانشگاهها.

۳-۲- ایجاد رابطه معقول بین اعتماد به مدیران و کنترل و ارزیابی و پاسخگو بودن آنان.

۳-۳- تدوین شاخصها و روشهای رقابت و مقایسه، ویژه محیطهای علمی.

۳-۴- تقویت فرهنگ اعتماد به مدیران در دانشگاهها.

راهبرد ۴- تربیت و انتخاب مدیرانی متعهد و متخصص با تأکید بر شایسته سالاری.

سیاستهای اجرایی:

۴-۱- تبیین و تعریف و شاخص سازی مفهوم «ترکیب تعهد و تخصص و شایسته سالاری» در چارچوب نظام مدیریتی دانشگاهها.

۴-۲- مواجهه راهبردی با آموزش و تربیت مدیران مراکز دانشگاهی و پژوهشی.

راهبرد ۵- توجه به نقش الگویی استادان در رفتار سازی دانشجویان و الگوسازی بر اساس آن نقش از طریق شناسایی و معرفی و تشویق مدیران، استادان، دانشجویان و کارمندان شایسته بر اساس شاخصه‌های مدیریت در نظام اسلامی.

سیاستهای اجرایی:

۵-۱- تعیین و تعریف ضوابط متناسب با مراکز دانشگاهی برای استادان، دانشجویان و مدیران الگو.

۲-۵- تأکید بر سیاستهای اقناع و ارشاد در رفتارسازی دانشجویان و تقدم آنها بر روشهای منع و دفع.

۳-۵- ضابطه‌مند کردن نظام تشویقی بر اساس مبانی و شاخصه‌های مدیریت در نظام اسلامی.

۴-۵- ایجاد تعادل بین ابعاد علمی، فرهنگی و اجتماعی نظام تشویقی در دانشگاهها.

راهبرد ۶- تقویت زمینه‌های نظری و عملی برای اصلاح مداوم روشهای مدیریتی و افزایش کارآمدی آنها به منظور تحقق ارزشهای اسلامی و معیارهای انقلابی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۶- انجام مطالعات مستمر به منظور تقویت و غنی‌سازی مفاهیم، رویکردها و روشهای اصلاح نظام مدیریتی به منظور افزایش کارآمدی آنها.

۲-۶- پیش‌بینی نظام تشویقی و ترغیبی متناسب با مراکز دانشگاهی و پژوهشی برای ارائه روشهای ابداعی و اصلاحی نظام مدیریتی.

۳-۶- پیگیری و اصلاح مداوم روشهای مدیریتی از طریق ایجاد ارتباطات گسترده و سازمان یافته بین مراکز دانشگاهی و پژوهشی با همدیگر.

راهبرد ۷- نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر به منظور تقویت ابعاد علمی و اسلامی مدیریت مراکز آموزشی و علمی.

سیاستهای اجرایی:

۱-۹- تعریف و تدوین شاخص‌های نظارت و ارزیابی در چارچوب نظام مدیریتی.

۲-۹- تأکید بر صراحت، شفافیت و هماهنگی در نظارت و ارزیابی.

۹-۳- تأکید بر استمرار و روشمند بودن نظارت و ارزیابی.

۹-۴- مبتنی کردن تشویق و ارتقاء بر نتایج نظارت و ارزیابی.

خاتمه

رعایت اصول حاکم بر دانشگاهها و سیاستهای راهبردی مربوط به هر یک از مؤلفه‌ها آثار و نتایجی را به بار می‌آورد که به صورت شاخصهایی قابل بررسی و اندازه‌گیری است. مهمترین شاخصهای مربوط به اصول و سیاستهای عمومی دانشگاهها عبارت است از:

۱. افزایش سهم کشور در ابداعات و اختراعات و اکتشافات علمی.
  ۲. کاهش وابستگی کشور به بیگانگان به ویژه در زمینه علوم و صنایع و فن‌آوری.
  ۳. ارتقاء سطح فرهنگی عمومی جامعه و افزایش التزام عملی به مقررات و قوانین.
  ۴. گسترش زمینه‌های بحث و گفتگوی سازنده و آمادگی برای پذیرش آراء صحیح دیگران.
  ۵. افزایش دانش آموختگان متعهد، متقی، فاضل، شجاع و حساس به سرنوشت کشور.
- همچنین رعایت اصول و ارزشهای اسلامی در سیاستهای مربوط به مؤلفه‌های مختلف دانشگاهها و سایر مراکز آموزشی نتایجی را به بار می‌آورد که به صورت شاخصهایی قابل بررسی و اندازه‌گیری می‌توان ارائه کرد و مهمترین آنها از این قرار است:

۱. افزایش باور عمومی نسبت به عقاید اسلامی و اعتلای روح معنویت و مکارم فضائل اخلاقی.
  ۲. افزایش میزان تعهد عملی نسبت به احکام و ارزشهای اسلامی و آرمانهای انقلاب.
  ۳. فراهم شدن زمینه‌های مشارکت هرچه بیشتر در انجام برنامه‌های دینی و اخلاقی.
- بالا رفتن توان فکری و روحی برای دفاع مؤثر و معقول از دستاوردهای انقلاب و مبارزه با تهاجم فرهنگی.